

Lýdia Vadkerti-Gavorníková

Zrkadlenia

Výber z diela a posledné verše

Vyšlo s finančnou podporou Nadácie otvorenej spoločnosti – Open Society Foundation
Bratislava

Copyright © Lýdia Vadkerti-Gavorníková 1999
Illustrations © Ľudovít Hološka 1999
Design-Cover © František Jablonovský 1999

Vydalo Občianske združenie STUDŇA
Prvé vydanie výberu
Bratislava 1999

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť textu nesmie byť použitá na ďalšie šírenie akoukoľvek formou bez predchádzajúceho súhlasu majiteľa autorských práv.

Občianske združenie STUDŇA, ÚSIL SAV, Konventná 13, 813 64 Bratislava
Zodpovedný redaktor: Marián Andričík
Technické spracovanie: František Jablonovský
Tlač a väzba: Vydavateľstvo STU Bratislava

ISBN 80-967534-5-2

Väčšinu svojich básní vidím najskôr ako sled obrazov a len potom sa ich pokúšam stvárniť slovom. Niektoré zasa vnímam ako hudbu a to sa zasa prejaví v rytme a spevnosti veršov. To len dokazuje, aký zázračný nástroj môže byť slovo.

Mala som šťastie, že som vyrastala medzi ľuďmi, ktorí mali do činenia s hlinou, pôdou a drevom – starý otec bol keramikár, otec stolárčil. Ich reč zjavne súvisela s ich činnosťou. Bola konkrétna, jasná, vystihovala príčinné súvislosti. Presné pomenovania vecí či javov mierili k podstate. Strom napríklad nepredstavoval iba hocijaký strom, ale agát, borovicu, javor a podobne. Babička, s ktorou som v detstve strávila mnoho neopakovateľných dní, ako

rozprávačka na dedine skoro nemala páru. Jej reč prýštila obraznosťou, bola husto povyšovaná prísloviami, porekadlami, prirovnaniami, v kontraste naopak s výstižnou stručnou rečou dedkovou. Okrem oho vedela spievať dlhokánske staré balady, ktorých som sa nevedela napočúvať. Áno, myslím si, že v tom tiež kotvia prvotné zdroje mojej poetiky. A nielen v tom.

Ide mi o to, aby som básňou postrehla z celého zložitého a mnohostranného vesmíru vnemov, pocitov, vzťahov a dejov medzi narodením a smrťou práve to podstatné a trvanlivé, čo tvorí os ľudského života a čo je ťažiskom, zabraňujúcim jeho zrúteniu.

...spisovateľka reálne fungovala v konkurencii najlepších autorov šesťdesiatych až deväťdesiatych rokov: možno až paradoxne ženským a zároveň univerzalizujúcim gestom. V slovenskej poézii dvadsiateho storočia sa vyníma popri M. Halámovej, predstaviteľke nemenného, dobovým módam odolávajúceho básnenia. Podobá sa jej „samotou“ poetiky, iná je práve otvorenosťou času, premenlivosťou.

Andrea Bokníková

Štep tejto poézie má korene po oboch brehoch Malých Karpát a Lýdia sa svojej dvojitej hrivny chopila s uvzatosťou zodpovedajúcou nadaniu, ktoré dostala do vienka, a prisala sa ním i k svojmu životu v Bratislave s celým veľkým darom najúprimnejšieho žasnutia nad nepríčetnou životaschopnosťou buriny po úhoroch kolísavej ľudskej psychiky, ktoré nás majú vyárendovaných na dlhšie alebo kratšie údobia niekedy jedno za druhým, inokedy na preskáčku. A nad ktorými musí človek víťaziť, aby sa stal človekom, básnik, aby sa stal básnikom.

Mila Haugová

Poetka sa vedela vzopäť k pohľadu na ženskosť ako ľudský pól. Nie ako na osudnú alternatívu, ale ako na „prijatý“ údel. Tento tón poetka nehľadala, nenašla ho, mala ho v sebe už od prvých básní.

František Miko